

„Ahány ember, annyiféle csodálatos világ..”

Társadalmi integrációt segítő művészeti foglalkozások a hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő gyermekek számára Helyszín: FSZEK Lőrinci Nagykönyvtára

Az integrált nevelés, foglalkozás egyik színtere a gyerekkönyvtár. A könyvtár előnye az iskolával szemben, hogy nem kell mérhető teljesítményt nyújtania, játékos ismeretszerzési lehetőséget kínál. A könyvtáros a gyerekkönyvtárban olyan légkört tud teremteni, ahol fogyatékkal élő és ép gyerekek együtt válhatnak olvasóvá, könyvtárhasználóvá, szabadidejük tartalmas eltöltésében is segít. A közös tevékenység keretében megismerhetik egymást, az épek megtapasztalják, hogyan fogadják el kortársuk másságát, a hátrányos helyzetűek beilleszkedési zavarai, gátlásai csökkenthetők, közösségteremtő hatásuk van.

Eme elég hivatalos leirat után nézzük meg, hogy is működik ez a gyakorlatban. Egy idő után úgy éreztem magam, mint a jó pap, aki vizet prédikál és bort iszik. A témában már levezettem egy konferenciát az MKE Gyerekkönyvtáros Szekció keretében Sárospatakon, a tavalyi mickolci vándorgyűlésen szekcióülésünk volt a témában, az ELTE-n, és Mezőtúron a nagy sikernek örvendő kulturális miniszterrel bővített előadásunk. Szóval sok-sok szellemi táplálékot kaptam, biztatást, erőt, tanácsokat. Főképp Kucska Zsuzsa mondata dolgozott bennem, hogy mekkora felelősség, és ha belekezd az ember lánya, akkor folytatni kell, mert nem lehet magukra hagyni őket egy idő után a mézesmadzaggal. A lelkesült felvállalás mellé kell még ugye egy zsák pénz, főképp ebben a témában, ahol nem lehet akármit tenni, csakis az igény és színvonal. A Fogyatékos Gyerekekért Közalapítvány pályázata nem volt kispályás, többször és többen rámkérdeztek, amikor papírjaim fölött görcsöltem, hogy igazán akarom én ezt?

Akartam! És lőn siker, a 32 nyertes pályázó közé bekerültünk. Minden formai, szakmai, pénzügyi és egyéb tekervény stimmelt.. No akkor lessünk a kulisszák mögé..Mint a cím is sugallja, itt művészeti, hagyományörző foglalkozásokról lesz szó, de azért elég speciális formában. Miután úgy éreztem, hogy még elég elméleti síkon mozogok ebben a témában, segítőtársnak hívtam a kerületben dolgozó logopédusokat, fejlesztő és gyógypedagógusokat, és Turi Ritát, aki a maga nemében egy csoda. Gyönyörűen énekel népdalokat, hegedül, táncol, játékokat tanít. Ehhez még hozzáadtam a 15 éves kézműves múltamat és néprajz szakomat. Eme gyurgyalag elég sikeresen gurult tovább az év során.

Hullámok, falevelek játéka

A gyerekek találkozhattak Hományi András költővel, aki saját verseit adta elő megzenésítve. A több helyről érkező fogyatékkal élő és ép gyerekek ismerkedésére kitűnő alkalom volt a közös énektanulás, beszélgetés a költővel. Miután nyilvános programként volt meghirdetve, annyian jöttek el könyvtárunkba, hogy még a lépcsőn is ültek. A jó hangulatot még tovább mélyítette a közös rajzolás, festés, ahol a versek élményeit örökítették meg. A legnagyobb természetességgel vegyültek el egymás között, és ültek egy-egy asztalhoz. Megdöbbentő élmény volt egy kisfiú, aki 1 órán keresztül festett egy rajzlapot világoskék temperával. A mű igazából semmit nem ábrázolt, mert a munka végére megtelt a rajzlap minden szeglete. Óvónője szerint maga az újfajta aprólékos mozgás kötötte le minden gondolatát, még sosem festett. Ő egy hiperaktív kisgyerek volt. A festés közben Rita népi gyerekdalokat énekelt, hegedűszóval kísérte ezeket. Jó volt a rajzolás közben énekelni.

Mindszentek napja, fonó

Beszélggettünk a fonó szokásairól, a Márton nap eredetéről. Rita néni libás dalokat tanított, és körjátékokat játszottunk. Megismerkedtünk a körmöcskével, ami régi népi gyerekjáték, fonóeszköz. Verseny indult, hogy ki tud hosszabbat fonni? Monoton mozgás, és hamar sikerélmény, ami fontos szempont.

Luca napja, karácsonyi ünnepek

Rita néni férje is eljött, aki szintén zenész, méghozzá népzeneész. Igazi karácsonyt idéző hangulatot teremtettek. András megmutatta a kecskedudát és működését a gyerekeknek. Mindig nagy örömmel vették a program során, ha hangszerekkel ismerkedhettek, megfoghatták, megszólaltathatták. Az elképzelt gazdasszonyokhoz /gyerekek közül/ éreztünk Luca napi köszöntőkkel, énekekkel. A betlehemezés minden gyereket megmozgatott. Először szégyenlősen ódkodtak a szerepek miatt, de amint előkerültek a kellékek, azonnal jelentkeztek Mária, József, és a pásztorok szerepére. A kis csillagos fejdíszek pedig sok kislányt változtattak angyallá. Pillanatok alatt átléptünk a betlehemezés világába. Egy nagyon szép karácsonyi dal megtanulásával, éneklésével kívántunk boldog ünnepeket egymásnak. Az ünnepre készüléshöz szalma és csuhé karácsonyfadíszeket készítettünk. /A logopédusok szerint a betlehemezés még sokszor visszaköszönt a foglalkozásaikon, videóra is felvették, és sok új szót tanultak általa./

Újévkezdő köszöntők, Vízkereszt, Háromkirályjárás

Az új évben is nagy örömmel találkoztunk, már nagyon vártuk. Újévi köszöntők tanulásával nyitottunk. A Háromkirályjárásnál megint húzódozás volt a szerepeknél. /Nehezen vállalnak nyilvános szereplést a fogyatékkal élő gyerekek, talán a kudarcélménytől tartva/ Ahogy előkerült a három korona és a csillag, vonzása mégsem

hagyta őket békén, máris volt jelentkező. Jutulmul megpengethették Rita néni hegedűjét, míg a többiek tapssal járultak hozzá az improvizatív zenekari műhöz. Miután ebben a hónapban fontos a varázslás szokása, sámankötelet készítettünk sámanfonóval. A hiedelem szerint az így készült kötél sose szakad el, és az együttlévők összetartozását jelképezi. Minden gyerekeknek, de kiemelten nekik nagyon fontos a valahová tartozás érzésének megtapasztalása.

Balázs-járás, farsangi szokások

A Balázs-járás népszokásának kellékei a püspöksüveg, papírcsákó, és fakard. Most a fiúk kerültek előtérbe ezzel a játékkal. A farsangról már sokat tudtak. Kiemelten a busójárás szokásáról beszélgettünk, miután sikeresen megtapasztalhattam ez évben a mohácsi eseményeket. /bár a termékenységvarázsló szokásokat kihagytam, ahogy egész nap kergettek eme célból a busók:-)/ Ez egy külön cikk anyaga lenne, kibővíve a néprajzi könyvek anyagát. Rita néni farsangi köszöntőket, dalokat tanított. Álarckészítéssel zártuk a programot. Mindig nagy türelemmel, és kreatívan kapcsolódtak be a kézműves foglalkozásokba, és a dicséret szárnyakat adott.

Virágvasárnap, kiske baba égetés, vízbevetés, húsvéti ünnepkör

Húsvétra készülvén böjti körjátékokat tanítottunk, majd kiske babát készítettünk, vagyis felöltöztettünk egy seprűnyelet. Nagy lelkesedéssel kerültek fel a bábra a ruhadarabok. Beszélgettünk a húsvéti jelképekről, a tojás szimbólumáról. Persze a daltanulás se maradt el, Rita néni hegedűje megint közkézbe került. A programot tojásfestéssel, tojástartó készítéssel zártuk. "Aranyos pillangó" versmondó verseny.

Ez a programunk már hagyományteremtőnek tekinthető. 2004. áprilisában a kerület Logopédiai Szakszolgálatával közösen versmondóversenyt hirdettünk beszéd fogyatékos gyerekeknek. Akkor nagy visszhangja volt, sokan támogatták az újszerű ötletet, de több volt a kételkedő, a kritikus hozzáállású pedagógus, hogy vajon mire jó ez az egész. Az eltelt egy év a kétkedőket is meggyőzte, hogy fontos volt. A gyerekek közül sokan az akkori siker hatására nyitottabbak lettek, és sokat fejlődött a beszédtechnikájuk. A mostani versenyre háromszor többen jelentkezték, mint tavaly. Egy időben két helyszínen folytak a versmondások, az eredményhirdetést, jutalmazást pedig együtt tartottuk. Szinte minden gyerek rajzolt is verse mellé, nagy sikert arattak a nézők körében a kedves rajzok. Az emléklapok, oklevelek mellé sok ajándék is járt, senki nem ment el üres kézzel. Videófelvételek is készültek, a logopédusoknak jó segédanyag lesz a foglalkozásaikhoz, és összevethetik, hogy melyik gyerek mennyit fejlődött.

Sárkányölő Szent György napja

A lovagok mindig nagyon érdeklik a gyerekeket, most Szent György tetteiről beszélgettünk, a lovagi életmódról, fegyverzetéről. Miután ez a nap az állatok kihajtásának is a napja, párosítottuk az állatokat és az őrzőjüket. Lassan, de csak gazdára találtak az állatok, ismeretlenek voltak ezek a szavak a mai gyerekeknek. Tavasz dalokat tanultunk, körjátékokat játszottunk, és sárkányt készítettünk.

Hát itt a vége, fuss el véle...A tapasztalás: még szorosabb és újabb munkakapcsolatokat építettünk ki a kerületben dolgozó logopédusokkal, speciális területeken dolgozó pedagógusokkal. A gyerekekben tudatosult, hogy a könyvtárba bármikor jöhetnek, mert itt szívesen látjuk őket, és egy olyan elfogadó környezet, ahol biztonságban vannak. Bennük szerencsére még nem alakultak ki azok a sztereotípiák, ami a felnőtteket jellemzi, így a legtermészetesebb módon rajzolt, játszott, dalolt, kézműveskedett együtt ép és fogyatékkal élő. A versmondó versenyen érzékelődött ez legjobban, hogy milyen erővel tudtak drukkolni egymásnak. A foglalkozásokra alapvetően az elfogadás és segítőkészség volt jellemző.

Folyamatosan kérdezik, hogy mivel és mikor folytatjuk, mert már jönnének.

Szeptembertől újra itt!

Nagy Könyv a drámapedagógia, eurytmia, mozgás,- és zeneterápia, örömtréning eszközeivel.

Már a pénz is megvan rá!

Budavári Klára